

Licitațiile secundare: Întrebări frecvente

Ce sunt licitațiile secundare?

Procedura de licitație secundară este declanșată în anumite țări din cuplarea unică europeană a piețelor pentru ziua următoare (SDAC - European Single Day-Ahead Coupling) atunci când sunt atinse praguri de preț predefinite. Ofertarea este apoi redeschisă pentru a permite participanților la piață să își revizuiască și să își actualizeze pozițiile. Apoi, OPEED-urile (Operatorii de Energie Electrică Desemnați) efectuează un al doilea calcul care este final pe baza valorilor datelor de rețea neschimbate, furnizate de OTS-uri (Operatorii de Transport și de Sistem), dar și a datelor de ofertare modificate, furnizate de participanții la piață. Confirmarea și publicarea rezultatelor se bazează pe cel de-al doilea calcul. Astăzi, licitațiile secundare fac parte din regulile operatorilor de piață/burselor de energie și sunt chiar o obligație legală în unele state membre. Unele țări din SDAC nu au o procedură de licitație secundară, de exemplu, țările nordice sau Polonia. Țările/zonelor de ofertare actuale unde se organizează licitații secundare sunt următoarele: Austria, Belgia, Croația, Republica Cehă, Estonia, Franța, Germania, Grecia, Ungaria, Irlanda, Letonia, Lituania, Țările de Jos, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia și Spania.

De când există licitațiile secundare?

Licitațiile secundare au fost introduse pentru prima dată în Europa Centrală și de Vest (Franța, Germania etc.) în anii 2000. La acea vreme, piețele spot de energie electrică nu erau la fel de lichide ca astăzi. Prețurile extreme erau adesea rezultatul lipsei de lichiditate. Licitațiile secundare urmau să solicite participanților la piață să își ajusteze strategiile în cazurile de piețe fără lichiditate. Astăzi, piețele pentru Ziua Următoare din Europa sunt atât lichide, cât și interconectate, astfel încât necesitatea de a solicita mai multă lichiditate prin licitații secundare a devenit învechită. Cu toate acestea, prețurile extreme pot fi atinse din cauza principiilor pieței sau a condițiilor meteorologice specifice.

Care sunt condițiile prealabile pentru declanșarea unei licitații secundare?

În timpul licitației pentru Ziua Următoare, procedura de licitație secundară este declanșată atunci când sunt atinse anumite niveluri de preț predefinite, în funcție de țară. În majoritatea țărilor din SDAC, pragul este setat la -500 EUR/MWh și 2.400 EUR/MWh. Aceste praguri sunt legate de (deși nu neapărat egale cu) pragurile Metodologiei Armonizate a Prețurilor Maxime și Minime de tranzacționare pentru SDAC.

Cum funcționează procesul de licitație secundară?

Când pragul de preț predefinit este atins sau depășit, procedura operațională a tuturor OPEED-urilor SDAC_SPE_01 este declanșată. Registrele de ofertare ale OPEED-urilor vor fi redeschise timp de 15 minute. Participanții la piață vor avea apoi oportunitatea de a-și modifica ofertele într-un mod care să îmbunătățească situația pieței. După închiderea registrului de ofertare, va avea loc un nou proces de calcul și publicarea Rezultatelor de Cuplare a Pieței va urma cât mai curând posibil. Dacă prețurile ating pragurile și după al doilea calcul, nu se declanșează nicio licitație suplimentară, iar Rezultatele Pieței sunt confirmate ca finale.

Cum pot fi modificate ofertele?

Dacă procedura SDAC_SPE_01 este declanșată și registrul de ofertare este redeschis, participanții la piață trebuie să ajusteze ofertele exclusiv într-un mod care să îmbunătățească situațiile de prețuri extreme și doar pentru intervalul de timp în care sunt binevenite ofertele astfel modificate.

Care este scopul, care sunt beneficiile unei licitații secundare?

Licitațiile secundare au fost introduse cu scopul de a avertiza participanții la piață cu privire la prețurile extreme neobișnuite, care implică niveluri limitate de lichiditate sau din cauza condițiilor de piață excepționale. Ele permit participanților la piață să-și revizuiască pozițiile atunci când nivelurile prețurilor sunt mai mari sau mai mici decât de obicei. Scopul este de a crește conștientizarea, de a îmbunătăți prețurile și de a atenua variațiile extreme bruște ale prețurilor prin ordine de cumpărare sau vânzare modificate.

Care sunt efectele negative ale unei licitații secundare?

OPEED-urile trebuie să își rezerve timp considerabil pentru a executa procedura de licitație secundară (în cazul în care este necesar) - în fiecare zi. Astăzi, aceasta reprezintă mai mult de 30 de minute, timp care nu poate fi folosit, de exemplu, pentru o perioadă de calcul mai lungă pentru algoritmul central SDAC Euphemia sau pentru a evita situațiile de decuplare. Există și riscuri operaționale asociate: Orice redeschidere a registrului de ofertare și efectuarea unui al doilea proces de calcul ar putea pune în pericol sesiunea de cuplare a pieței și crește riscul de decuplare totală. În timp ce scopul este de a îmbunătăți situațiile cu prețuri extreme, un risc de agravare nu poate fi exclus. Chiar dacă modificarea ofertelor vizează îmbunătățirea situației, piața poate reacționa cu prețuri extreme care se extind sau se transferă la diferite momente sau zone de ofertare.

Care sunt rezultatele licitațiilor secundare din trecut?

În conformitate cu observația tuturor OPEED-urilor în cazurile anterioare, beneficiile presupuse ale licitațiilor secundare rămân mai degrabă ipotetice. Doar o minoritate clară (uneori chiar mai puțin de 1%) dintre participanții la piață au folosit licitația secundară pentru a-și schimba ofertele. În plus, aceste schimbări de cele mai multe ori nu au ajutat piața sau nu au îmbunătățit situația prețului - și de asemenea din moment ce volumele de piață au crescut în ultimele două decenii, schimbările mici nu au suficient impact.

Licitațiile secundare au fost declanșate de 6 ori în SDAC între 2022 și 2023 și de 6 ori între 2015 și 2016. Licitațiile secundare declanșate între 2022 și 2023 au rezultat, în jumătate din cazuri, în prețuri mai neavorabile și în cealaltă jumătate în prețuri îmbunătățite neglijabil, care nu justifică riscul operațional implicat de desfășurarea licitației.

De ce nu sunt licitațiile secundare potrivite pentru detectarea și tratarea erorilor de tranzacționare?

Licitatiile secundare sunt departe de a fi ideale pentru tratarea erorilor de tranzacționare: în primul rând, ele nu pot fi excluse în acest proces extraordinar din cauza limitelor de timp considerabile; și în al doilea rând, cu volumele de piață de astăzi, erorile de tranzacționare adesea nu vor declanșa o licitație secundară în primul rând dacă volumele eronate nu afectează prețurile în așa fel încât să atingă un prag de preț predefinit. Cu toate acestea, dezavantajele sunt destul de concrete și se aplică în fiecare zi (adică și în procedurile normale de zi cu zi). Privind datele licitațiilor secundare trecute, procedura de licitație secundară nu s-a dovedit eficace și nici eficientă pentru a trata tranzacțiile greșite. Erorile de tranzacționare sunt făcute pe volume în timp ce procedura de licitație secundară este declanșată de limitele predefinite ale prețurilor de tranzacționare. Prin urmare, nu este un instrument adecvat pentru abordarea ofertelor eronate, care potențial nu conduc la prețuri extreme.

Pentru prevenirea ofertelor eronate, OPEED-urile au deja mecanisme de siguranță în sistemele lor de tranzacționare. În plus, toate procedurile comune ale OPEED-urilor, cum ar fi procedurile de backup ale Acordului Operațional pentru Ziua Următoare al tuturor OPEED-urilor (ANDOA), prevăd cazuri în care un OPEED poate modifica registrul de oferte.

Un al doilea calcul este de asemenea posibil dacă un OPEED indică faptul că s-au luat în considerare date de intrare greșite în timpul procesului de calcul inițial. OPEED-urile ar dori să insiste că al doilea calcul nu înseamnă o licitație secundară. De fapt, trebuie făcută distincția între aceste două procese operaționale:

- Licitatiia secundară constă în redeschiderea coordonată a registrelor de ofertare de către OPEED-uri care propun acest proces în zonele de ofertare SDAC relevante.
- Un al doilea proces de calcul va vedea o singură sau un subgrup foarte mic de oferte care au ajuns în primul proces de calcul, care să fie modificate. Acest lucru se bazează pe evaluarea individuală a OPEED-urilor în cooperare cu participanții individuali la piață. Acest al doilea proces de calcul nu înseamnă redeschiderea coordonată a registrelor de ofertare, ci o publicare întârziată a rezultatelor pieței.

OPEED-urile cred ferm că publicarea rezultatelor pieței pe baza registrelor de oferte greșite introduse datorită erorilor de tranzacționare făcute de participanții la piață poate fi evitată mulțumită acestor două niveluri ale proceselor OPEED-urilor:

- Verificările efectuate de platformele de tranzacționare și proceselor individuale asociate ale OPEED-urilor.
- Ultima soluție: corectarea ofertelor greșite și rularea celui de-al doilea proces de calcul.

Care este starea licitațiilor secundare în cuplarea unică europeană a piețelor pentru ziua următoare SDAC?

OPEED-urile au inițiat o consultare publică privind procedura de licitație secundară și vor evalua rezultatele în T1/2024. OPEED-urile nu vor implementa o soluție sau schimbări dacă nu sunt susținute clar de către participanții la piață și alte părți interesate relevante. În plus, licitațiile secundare fac parte din regulile de piață ale burselor de energie și reprezintă chiar o obligație legală în unele state membre, astfel încât timpul necesar pentru implementarea oricărei schimbări nu poate fi scurt. Nu vor fi făcute schimbări înainte ca OPEED-urile să aibă posibilitatea legală de a o face.